

Jauniešu bezdarbs: ES pasākumi jauniešu nodarbinātības veicināšanai

Jauniešu bezdarbs: ES pasākumi jauniešu nodarbinātības veicināšanai

Jauniešu bezdarba problēma Eiropā joprojām ir ļoti aktuāla. Kādi ES līmeņa pasākumi tiek īstenoti, lai jauniešiem palīdzētu?

Par nodarbinātības un jaunatnes politiku ir atbildīgas dalībvalstis. Taču ES, ieguldot centienus [sociālās Eiropas](#) veidošanā, ir uzsākusi vairākas iniciatīvas valstu īstenotās politikas papildināšanai.

Atbalsts ir vērsts uz jauniešu nodarbinātības programmu finansēšanu, mācekļības un stažēšanās kvalitātes uzlabošanu, starptautisku izglītības un darba piedāvājumu nodrošināšanu un iespēju atvieglošanu jauniešu dalībai brīvprātīgā darba projektos.

Jauniešu bezdarbs skaitļos

Piedzīvotās neveiksmes darba un mācību iespēju meklējumos jauniešiem rada izolētības, atkarības un nelietderīguma sajūtu. Turklāt arī tiek radīta negatīva ietekme uz ekonomiku un [novecojošo sabiedrību](#).

2008. gada ekonomikas un finanšu krīze vissmagāk skāra jauniešus, un [līdz 25 gadiem veco ES iedzīvotāju bezdarba līmenis](#) 2013. gada sākumā sasniedza maksimumu, proti, gandrīz 25 %, bet Grieķijā un Spānijā tas pārsniedza 50 %. 2019. gadā bezdarba līmenis bija samazinājies līdz rekordzemam līmenim — aptuveni 14 %, bet [koronavīrusa pandēmijas](#) dēļ 2021. gadā tas sasniedza 18,2 %. Šī krasā līmeņa svārstīšanās nesēn ir izlīdzinājusies, jauniešu bezdarbam samazinoties līdz 17,3 % 2021. gada maijā salīdzinājumā ar 18,2 % aprīlī.

Jaunatnes nodarbinātības programmu finansēšana

Pastiprinātā programma “[Garantija jauniešiem](#)”, kas veido daļu no plašāka [jauniešu nodarbinātības atbalsta pasākumu kopuma](#), ir ES iniciatīva, kuras mērķis ir radīt ikvienam jauniešim, kas vēl nav sasniedzis 30 gadu vecumu, iespēju četru mēnešu laikā pēc bezdarbnieka statusa iegūšanas vai formālās izglītības beigšanas saņemt kvalitatīvu darba piedāvājumu, iesaistīties tālākizglītībā, kļūt par mācekli vai iegūt prakses vietu.

[Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva](#) ir galvenais ES instruments, kas palīdz finansēt ES dalībvalstu ieviestās programmas un pasākumus shēmas “Garantija jauniešiem” īstenošanai. Šādos pasākumos ietilpst, piemēram, jauniešu apmācība un palīdzība atrast pirmo darbu, kā arī dažādi mehānismi, kas stimulē darba devējus pieņemt darbā jauniešus. Iniciatīvas atbalsts jo īpaši vērsts uz tiem ES reģioniem, kuros jauniešu bezdarba līmenis pārsniedz 25 %.

Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva 2021.–2027. gada periodam tika [integrēta Eiropas Sociālajā fondā Plus \(ESF+\)](#). Dalībvalstīm, kurās to jauniešu īpatsvars, kuri nemācās, nestrādā un neapgūst arodu (*NEET*), pārsniedz ES vidējo rādītāju, vismaz 12,5 % no ESF+ līdzekļiem būtu jāatvēl jauniešiem.

Kvalitatīva mācekļība un stažēšanās

Lai atbalstītu iniciatīvu “Garantija jauniešiem” un Eiropā uzlabotu mācekļu apmācības kvalitāti, tika izveidota [Eiropas Mācekļību alianses](#) platforma.

2020. gada jūlijā Eiropas Komisija sāka atjaunināto *EAFa*, galveno uzmanību pievēršot digitālajai un zaļajai mācekļībai, kas atvieglos pāreju uz klimatneitrālu Eiropu.

Starptautiskas iespējas

Eiropas Savienībā par [augstākās izglītības politiku](#) un apmācības sistēmām ir atbildīgas dalībvalstis. ES var palīdzēt, savstarpēji koordinējot un atbalstot to centienus, izmantojot finansējumu vai [sadarbību politikas jomā](#).

Boloņas process — starpvaldību sadarbības iniciatīva, kas tika uzsākta 1999. gadā, — ir atvieglojis augstākās izglītības diplomu savstarpēju atzīšanu 48 valstīs. Tādējādi visā Eiropā ir ieviesta sistēma bakalaura, maģistra un doktora grāda **nesaistošai savstarpējai atzīšanai**.

Lai turpinātu veicināt atzīšanas procesu, 2018. gadā ES valstis pieņēma **leteikumu** par augstākās izglītības diplomu un vidējās izglītības atestātu savstarpējas pārrobežu atzīšanas veicināšanu. Daļībvalstis tiek mudinātas veikt pasākumus, lai līdz **2025. gadam** ieviestu diplomu **automātisku atzīšanu**.

Eiropas Savienībā jau ir dažādi instrumenti, kas varētu palīdzēt veicināt kvalifikāciju atzīšanu un apmācības un mūžizglītības sertifikātu pārrobežu validēšanu. Tie ir:

- **Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūra** — juridiski nesaistošs instruments kvalifikāciju sistēmu salīdzināšanai Eiropā,
- **“Europass”** — svarīgu dokumentu kopums, kurā ietvertais Eiropas mērogā izmantojamais standartizētais CV modelis un valodu prasmju pase atvieglo spēju salīdzināt iegūto izglītību un darba pieredzi starptautiskā mērogā,
- **Eiropas kredītpunktu sistēma profesionālās izglītības un apmācības jomā** — sistēma, kas izveidota, lai veicinātu dažādās valstīs un atšķirīgās sistēmās iegūtu ar darbu saistītu prasmju un zināšanu validēšanu un atzīšanu.

ES mērķis ir izveidot tā dēvēto **Eiropas izglītības telpu**, lai nodrošinātu iespēju visiem jauniešiem iegūt kvalitatīvu izglītību un apmācību, kā arī atrast darbu visā Eiropā.

“Erasmus+” ir ES programma izglītības, profesionālās apmācības, jaunatnes un sporta atbalstam, un tā galvenokārt vērsta uz mobilitāti un starpvalstu sadarbību. Programma, kas tika izveidota 1987. gadā kā studentu apmaiņas programma, tagad attiecas uz skolas izglītību un augstāko izglītību, profesionālo izglītību un apmācību, pieaugušo izglītību, jauniešu neformālo un ikdienējo izglītību un sportu.

“Erasmus+” sniedz studentiem iespēju mācīties ārzemēs, nodrošina izglītības un apmācības iespējas izglītības nozares darbiniekiem, atbalsta stažēšanos un jauniešu apmaiņas pasākumus. Finansējumu var saņemt arī organizācijas, piemēram, skolas, universitātes, jaunatnes organizācijas, lai veidotu stratēģiskas partnerattiecības un alianses ar citu valstu organizācijām.

Jauno **programmu “Erasmus+” 2021.–2027. gadam** Parlaments pieņēma 2021. gada 18. maijā. Sarunās ar Padomi EP deputāti nodrošināja papildu finansējumu 1,7 miljardu € apmērā, tādējādi kopējais budžets ir vairāk nekā **28 miljardi €**. Tas ir gandrīz divreiz lielāks nekā iepriekšējās programmas finansējums. Programmā galvenā uzmanība ir pievērsta sociālajai iekļaušanai, zaļajai un digitālajai pārejai un nelabvēlīgākā situācijā esošu cilvēku līdzdalībai.

Video “Nākamā programma “Erasmus+””

Iniciatīvas **“Tava pirmā EURES darbavieta”** mērķis ir veicināt darbaspēka mobilitāti, informējot jauniešus par darba iespējām citās ES valstīs.

Platforma apvieno darba/prakses vakances, ko piedāvā darba devēji, kuri meklē gados jaunus darba ņēmējus, un 18-35 gadus vecu darba meklētāju CV no visām ES valstīm, kā arī Norvēģijas un Islandes.

Programmu “Erasmus+”

https://multimedia.europa.eu/en/new-erasmus-budget-to-boost-mobility-and-opportunities-for-youth_N01-PUB-190225-ERAS_ev

Brīvprātīgā darba iespējas

2016. gada beigās oficiāli sāka darboties **Eiropas Solidaritātes korpuss**. Šī iniciatīva līdz 2020. gada beigām nodrošinās finansējumu, lai jaunieši varētu piedalīties brīvprātīgajā darbā, stažēties vai strādāt solidaritātes projektos, kas palīdz kopienām un iedzīvotājiem visā Eiropā. Līdz 2019. gada septembrim dalībai šajā iniciatīvā jau bija reģistrējušies vairāk nekā 161 000 jauniešu.

Eiropas Parlamenta deputāti 2021. gada maijā apstiprināja **jauno programmu 2021.–2027. gadam**. Tagad tajā ir iekļauta humānā palīdzība, un tā būs atsevišķa brīvprātīgā darba programma, kurai pirmo reizi tiks piešķirts atsevišķs budžets.

Uzziniet vairāk par ES sociālo politiku.

- Kā ES uzlabo darba ņēmēju tiesības un darba apstākļus?
- Bezdarba mazināšana: ko dara ES?
- Sabiedrības veselības uzlabošana: skaidrojošs ES veikto pasākumu izklāsts
- Parlamenta aktīvais darbs dzimumu līdztiesības panākšanā

Papildu informācija

[Faktu lapa “ES jaunatnes politika”](#)

[Eiropas Jaunatnes portāls](#)

[Pētījums: Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva](#)

[Īsumā: izglītība un jaunieši Eiropā pēc Covid-19](#)